

História veže

Podnetov pre stavbu vysokej budovy v centre stredovekého mesta bolo v 16. storočí niekoľko - veľké množstvo kostolných veží, ako aj vôľa postaviť svetskú budovu na znak moci a prosperity po vzore iných európskych miest. Trnava v tomto období ležala blízko Turkami obliehaného územia (vtedajšie Uhorsko), čo viedlo k modernizácii hradieb a výstavbe vyššej pozorovacej veže.

Hranolovú vežu vysokú 57 metrov postavili v severozápadnom kúte námestia medzi dva meštiacke domy. Fasády boli nad úrovňou ochodze zdobené celoplošne iluzívnym bielo-okrovým kvádrovaním. Tvar pôvodnej strechy nie je známy.

výška veže v metroch

Počas požiaru v roku 1683 zhorel kompletný drevený interiér, po ktorom nasledovala najrozsiahlejšia rekonštrukcia. Pravdepodobne z tohto dôvodu bol odstránený arkier, výklenok vystupujúci z predného priečelia veže, ktorého pozostatky boli objavené pri poslednej rekonštrukcii v roku 2004.

Následne bola vytvorená vysoká baroková cibulovitá strecha s lucernami v dvoch úrovniach. V spodnej lucerne boli umiestnené dva zvony s datovaním 1693.

Došlo tiež k zmene výrazu fasád, ktoré boli omietnuté novou omietkou s hrboľatým povrchom bez náteru. Nárožia boli po celej výške veže vyzdobené čierno-bielymi iluzívnymi kvádrmi s diamantovým rezom.

Stavba, rovnako ako väčšina budov na tomto území z daného obdobia, je postavená z tehly, ktorá sa páčila a vyrábala v tehelniciach priamo v okolí Trnavy.

počet schodov vo veži

Po zániku vojenskej hrozby dostala veža novú funkciu. Bola osídlená hasičmi a využívaná ako vyhliadková veža v prípade požiaru v meste. Plnila a plní dôležitú funkciu. Už niekoľko storočí informuje občanov tohto obchodného mesta o čase.

Na základe výtvarného riešenia radíme jestvujúce zábradlie ochodze do obdobia baroka. Tento výraz fasád zostal zachovaný v chátrajúcom stave takmer až do polovice 20. storočia.

V roku 1729 bol na piatom poschodí veže inštalovaný novší hodinový stroj. Ide o takmer 300-ročný hodinový mechanizmus, ktorý poháňa päť ciferníkov a dva zvony z roku 1693. Pohon hodín je čisto mechanický.

V roku 1809 bola pre zjednodušenie údržby realizovaná výmena obdĺžnikových ciferníkov za štvorcové z pôvodného miesta pod ochodzou mestskej veže na súčasnú pozíciu nad ochodzou. Tie na veži môžeme vidieť dodnes.

Rovnako tomu bolo aj s väčšou rekonštrukciou barokovej strechy, ktorá sa významným spôsobom zmenila naposledy v roku 1875.

pôdorys veže v metroch

Z konštrukcie strechy bola po roku 1875 ponechaná len spodná cibulovitá časť s jednou lucernou, nad ktorou bolo vytvorené nové ihlanovité ukončenie. Tento tvar sa zachoval bez zmeny dodnes.

Z pamiatkového hľadiska veža najviac utrpela v rokoch 1938 – 1945, kedy boli pri jej oprave takmer v 100% rozsahu odstránené dobové exteriérové omietky aj s prvkami iluzívnej výzdoby (okrem slnečných hodín).

Hodiny poháňajú závažia, ktoré sú upevnené na lanách a musia byť raz za 24 hodín natiiahnuté. V prípade, že sa tak nestane, v Trnave „zastane čas“. Hodinový stroj funguje ako veľké „kukučkové hodiny“.

Koncom 20. storočia a začiatkom 21. st., pri poslednej obnove veže, získala pomerne verný slohový renesančný výraz (okrem strechy, ktorá je baroková). Keďže existoval dostatok informácií o pôvodnom exteriérovom vzhľade hornej časti veže zo 16. storočia, rozhodlo sa mesto realizovať rekonštrukciu tohto výrazu. Podľa renesančného vzoru bol tiež obnovený arkier, ktorého pozostatky boli objavené práve počas poslednej rekonštrukcie (2004).

hmotnosť hodinových závaží v kg

O hodinárovi a jeho rodine

Mestská veža bola obývaná strážnikmi, hlásičmi a hodinármi. Posledných viac ako 100 rokov muži z rodu Nemčekovcov preberajú štafetu v podobe kľúčov od vzácneho hodinového stroja a plnia túto funkciu.

Veža nie je optimálnou stavbou na denné bývanie, rodina preto musela v minulosti dennodenne prekonávať desiatky schodov s vedrami vody či uhlím. Hlásnik musel každú štvrtú hodinu zo všetkých štyroch rohov veže hlásiť čas a v prípade požiaru zvoniť na poplach.

Posledný hlásnik bol, podľa informácií z rodinného archívu, Pavol Nemček, ktorý pochádzal z Kremnice. Pavol a ďalšie tri generácie Nemčekovcov bývali priamo vo veži. Súčasný hodinár (piata generácia rodiny) je prvým, ktorý žije už „dole“ v meste. Jeho otec si spomína na život vo veži takto:

„Na tomto mieste, kde sa v súčasnosti nachádza pieskové podlažie pre dosadnutie závaží, sme kedysi chovali hydinu, barana, sliepky aj prasiatko. Všetko potrebné sme vynášali hore. Otec chodil s baranom na námestie, ktoré kedysi nebolo také kamenné a baran si našiel aj dačo zelené na uhryznutie.“

Prevádzkové hodiny

Mestská veža je otvorená:

v rámci sezóny 1. 5. – 30. 9.
od 10:00 do 18:00 so vstupom možným kedykoľvek počas dňa.

Posledný vstup je v tomto období možný 30 minút pred zatvorením.

mimo sezóny 1. 10. – 30. 4.
Vstup na vyhliadku je možný každú celú hodinu – o 11:00, 12:00, 13:00, 14:00, 15:00 a 16:00.

Mestská veža býva výnimočne sprístupnená aj dlhšie a to najmä počas rôznych akcií konajúcich sa na Trojičnom námestí – napr. Tradičný trnavský jarmok, Festival Lovely Experience, Festival Lumen, Adventné trhy a pod. Otvorená je každý deň v týždni vrátane víkendov a sviatkov.

Turistické informačné centrum, sídlace na prízemí mestskej veže, je počas sezóny (1. 5. – 30. 9.) otvorené od 10:00 do 18:00, mimo sezóny (1. 10. – 30. 4.) od 10:00 do 17:00.

Vstupné

Dospelý – 3€
Študent / Senior / ZŤP – 2€
Dieťa do 16 rokov – 1€
Dieťa do 6 rokov – zdarma
Rodinné vstupné (2 dosp. + 2 deti) – 6€

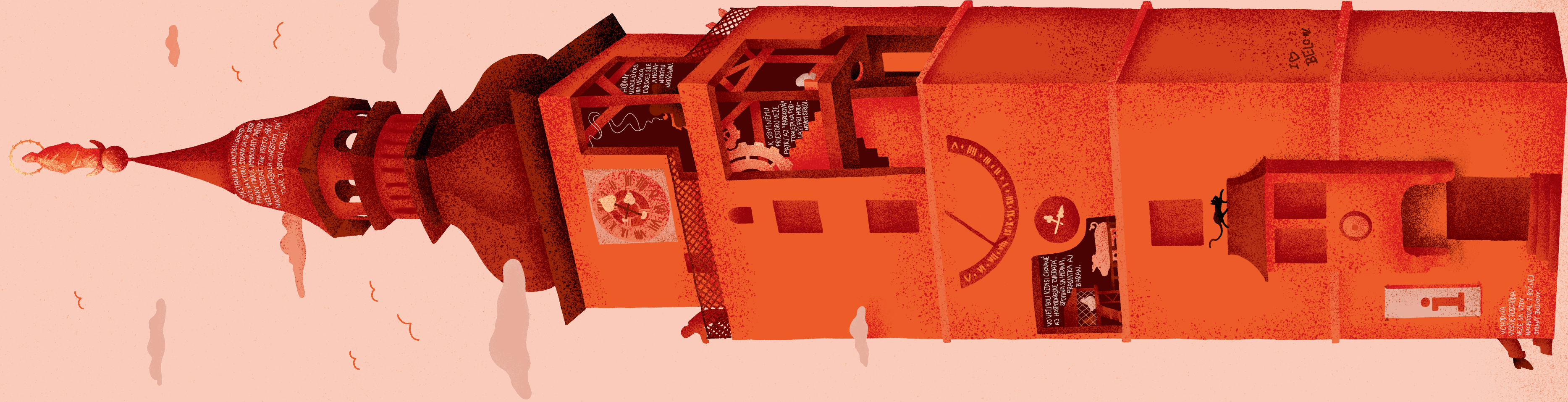
info@trnavatourism.sk
+421 33 32 36 440
www.regiontrnava.sk

Viac na:

Realizované s finančnou podporou Ministerstva dopravy a výstavby Slovenskej republiky.

Mestská veža

v Trnave

